

Z działalności BFG

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO W 2004 ROKU (SKRÓT)

I. DZIAŁALNOŚĆ GWARANCYJNA BFG

1. Realizacja wypłat środków gwarantowanych

W 2004 roku nie było upadłości banku. Realizacja wypłat środków gwarantowanych dotyczyła dwóch banków – Banku Staropolskiego SA w Poznaniu i Banku Spółdzielczego we Włodowicach, których upadłość nastąpiła w latach poprzednich, a roszczenia ich deponentów nie uległy przedawnieniu.

W ciągu roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny kontynuował wypłaty środków gwarantowanych dla deponentów Banku Staropolskiego SA w Poznaniu, którego upadłość została ogłoszona w roku 2000. Wypłaty te dokonywane były na podstawie przedkładanych przez syndyka uzupełnień pierwotnej listy deponentów. Listy uzupełniające objęły głównie spadkobierców oraz osoby, które poniosły koszty pogrzebu posiadaczy rachunków zmarłych przed ogłoszeniem upadłości banku. Na listach znalazły się także nazwiska osób, od których Bank Staropolski SA przyjął dyspozycje przelewu środków na uregulowanie zobowiązań celnych, lecz dyspozycji tych nie zrealizował na skutek zawieszenia działalności Banku.

W 2004 roku na wypłaty środków gwarantowanych, na podstawie wspomnianych list uzupełniających, przeznaczono łącznie kwotę 349,8 tys. zł dla 124 deponentów (w tym 234,8 tys. zł dla 54 osób posiadających wierzytel-

ność z tytułu zapłaty należności celnych). Środki na realizację wypłat pochodziły ze środków płynnych upadłego banku.

Zgodnie z ustawą o BFG, wypłaty środków gwarantowanych dla deponentów dokonywane są przez syndyka w wyznaczonym terminie. Po upływie tego terminu środki niepodjęte zwracane są Funduszowi, gdzie mogą być odebrane w ciągu 5 lat od dnia ogłoszenia upadłości banku. W roku sprawozdawczym w Biurze Funduszu dokonano wypłat w łącznej kwocie 562,7 tys. zł dla 502 deponentów Banku Staropolskiego SA, którzy nie podjęli należnych im kwot w trakcie wypłat prowadzonych przez syndyka.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2004 roku ogólna kwota zobowiązań Funduszu z tytułu niepodjętych kwot gwarantowanych przez 3.269 uprawnionych deponentów 2 upadłych banków (2.857 deponentów Banku Staropolskiego SA i 412 deponentów Banku Spółdzielczego we Włodowicach) wyniosła 2.115,3 tys. zł. Najwyższa nieodebrana kwota wynosiła w przypadku Banku Staropolskiego SA 40.780,00 zł, a w przypadku BS we Włodowicach – 5.698,73 zł.

2. Środki odzyskane z mas upadłości banków i ich rozliczenie

W 2004 roku Bankowy Fundusz Gwarancyjny odzyskał 2.776,1 tys. zł z tytułu wierzytelności zgłoszonych do mas upadłości banków w związku z przekazaniem syndykom w ubiegłych latach środków pieniężnych na wypłaty dla deponentów.

Tabela 1. Środki odzyskane z mas upadłości banków w 2004 r.

Kwartał	Kwota w tys. zł	Liczba banków
I	1017,9	3
II	14,1	2
III	1098,2	4
IV	645,9	5
Razem w 2004 r.	2776,1	
z tego:		
– z mas upadłości banków komercyjnych	109,6	
– z mas upadłości banków spółdzielczych	2666,5	

Zgodnie z ustawą o BFG, środki odzyskane z mas upadłości banków mogą być wykorzystywane wyłącznie na finansowanie kolejnych wypłat kwot gwarantowanych.

3. Przedawnienie roszczeń deponentów

Po upływie 5 lat od dnia spełnienia warunku gwarancji, tj. dnia ogłoszenia upadłości banku, roszczenia deponentów wobec Funduszu ulegają przedawnieniu.

W roku 2004 przedawniły się roszczenia 84 deponentów Savim Banku Depozytowo-Kredytowego SA w Warszawie na łączną kwotę 17,6 tys. zł¹⁾.

W 2004 roku Fundusz przeprowadził akcję powiadomienia 2.504 deponentów Banku Staropolskiego SA w Poznaniu w upadłości, którzy dotychczas nie podjęli środków gwarantowanych, o upływającym w dniu 11 lutego 2005 roku terminie przedawnienia roszczeń wobec Funduszu²⁾.

II. POŻYCZKI Z FUNDUSZU POMOCOWEGO

1. Cele i zasady udzielania pomocy

Podstawowym celem działalności pomocowej jest udzielanie wsparcia finansowego na skuteczne przeprowadzanie działań restrukturyzacyjnych banków zagrożonych niebezpieczeństwem niewypłacalności, a tym samym ochrona deponentów przed utratą depozytów ulokowanych w tych bankach. Zgodnie z ustawą o BFG pomoc może być udzielana w formie pożyczek, gwarancji lub poręczeń, a także nabywania wierzytelności banków, na warunkach korzystniejszych od ogólnie stosowanych przez banki. Wnioski, które wpłynęły w 2004 roku, podobnie jak w roku poprzednim, dotyczyły wyłącznie udzielenia pomocy w formie pożyczek.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny prowadzi działalność pomocową z zachowaniem następujących zasad:

¹⁾ Upadłość Banku ogłoszona została w dniu 13 stycznia 1999 r.

²⁾ Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 2 Kodeksu cywilnego przedawnienie roszczeń 95 deponentów Banku Staropolskiego SA nastąpi w terminie późniejszym niż 11.02.2005 r. Dotyczy to głównie spadkobierców posiadaczy rachunków, w przypadku których nie zostało jeszcze prawomocnie zakończone postępowanie spadkowe.

- ❖ przestrzegania równości banków w dostępie do środków pomocowych przez stosowanie jednolitych i przejrzystych kryteriów oraz procedur przyznawania pomocy,
- ❖ wspierania działań zmierzających do usunięcia niebezpieczeństwa niewypłacalności w bankach przy udziale silnych kapitałowo inwestorów,
- ❖ mobilizowania wnioskodawców do poszukiwania dodatkowych, poza pomocą ze środków BFG, źródeł wsparcia finansowego dla realizacji programów postępowania naprawczego,
- ❖ zapewnienia wysokiej efektywności pomocy, m.in. poprzez określenie w umowach o udzielenie pożyczki konkretnych warunków, których spełnienie przez bank powinno przyczynić się do trwałego odzyskania wypłacalności. Warunki te dotyczyły:
 - racjonalizacji kosztów działania,
 - przeznaczania całości zysków wypracowanych dzięki pomocy finansowej Funduszu na pokrycie strat,
 - reinwestowania dochodów uzyskiwanych w związku z otrzymaniem pomocy w bezpieczne, a zarazem rentowne instrumenty finansowe.

2. Warunki udzielania pomocy

Zgodnie z art. 20 ustawy o BFG udzielenie pomocy finansowej możliwe jest po spełnieniu określonych warunków, a w szczególności:

- ❖ uznaniu przez Zarząd Funduszu wyników badania sprawozdania finansowego dotyczącego działalności banku ubiegającego się o pomoc, a w przypadku wniosku o udzielenie pomocy na przejęcie banku, połączenie się banków lub zakup akcji (udziałów) innego banku – wyników badania sprawozdań finansowych obu banków,
- ❖ przedstawieniu przez bank programu postępowania naprawczego pozytywnie zaopiniowanego przez Komisję Nadzoru Bankowego, a w przypadku przejęcia lub połączenia się banków, zakupu akcji (udziałów) innego banku – pozytywnej opinii Komisji Nadzoru Bankowego o celowości tych działań,
- ❖ wykazaniu, że wysokość wnioskowanej pożyczki, gwarancji lub poręczenia nie jest wyższa niż łączna maksymalna kwota z tytułu gwarancji w tym banku, liczona jako suma środków gwarantowanych na rachunkach deponentów, a w przypadku wniosku o udzielenie pomocy finansowej w celu przejęcia lub połączenia z innym bankiem – nie jest wyższa niż

suma środków gwarantowanych na rachunkach deponentów w banku przejmowanym,

- ❖ udokumentowaniu, że nastąpiło wykorzystanie dotychczasowych funduszy własnych banku na pokrycie strat banku ubiegającego się o pomoc lub banku przejmowanego.

Rada Funduszu, na podstawie delegacji wynikającej z art. 7 ust. 2 pkt. 6 ustawy o BFG, określiła zasady, formy, warunki i tryb udzielania pomocy finansowej podmiotom objętym obowiązkowym systemem gwarantowania środków pieniężnych oraz kryteria oceny niebezpieczeństwa niewypłacalności.

Zgodnie z powyższą uchwałą pomoc finansowa w formie pożyczek mogła być udzielana w 2004 roku na następujących warunkach:

- ❖ podstawę ustalania oprocentowania pożyczek stanowiła stopa redyskonta weksli ustalana przez Radę Polityki Pieniężnej,
- ❖ oprocentowanie w skali roku kształtowało się na poziomie 0,1 stopy redyskonta weksli,
- ❖ prowizja wynosiła:
 - dla banków komercyjnych 0,3% kwoty pożyczki,
 - dla banków spółdzielczych 0,1% kwoty pożyczki,
- ❖ okres korzystania z pożyczki – do 5 lat, przy czym w uzasadnionych przypadkach okres ten mógł być wydłużony do 10 lat,
- ❖ wypłata pożyczki – jednorazowo lub w transzach,
- ❖ odsetki – naliczane i pobierane w okresach kwartalnych, a spłaty kapitału – w ratach kwartalnych lub półrocznych,
- ❖ w szczególnie uzasadnionych przypadkach możliwe było zastosowanie karencji w spłacie kapitału.

3. Decyzje w sprawie wniosków o udzielenie pożyczek z funduszu pomocowego

W 2004 roku Fundusz udzielił pomocy finansowej w formie pożyczki w kwocie 450.000,0 tys. zł. Pomoc ta udzielona została Bankowi Polskiej Spółdzielczości SA powstałemu w wyniku połączenia się w 2002 roku 5 banków regionalnych i zrzeszających banki spółdzielcze. Przeprowadzone badanie sprawozdania finansowego za 2002 rok ujawniło występowanie w księgach Banku wysokich strat prowadzących do powstania stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności. Były one konsekwencją przejęcia Dolnośląskiego Banku Regionalnego SA, którego strata – po weryfikacji przez audytora –

była znacząco wyższa niż wcześniej szacowano, oraz ujawnienia strat w łączących się bankach regionalnych, wynikających z potrzeby dotworzenia rezerw na aktywa o obniżonej jakości.

Decyzja o udzieleniu przez BFG pożyczki BPS SA była wynikiem działań podjętych w roku poprzednim. W 2003 roku prowadzono z Bankiem, przy współdziałaniu Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego (organu wykonawczego KNB), uzgodnienia w sprawie założeń programu postępowania naprawczego, dotyczących m.in. terminu zbycia akcji BGŻ SA, warunków pomocy z BFG oraz okresu rozliczenia straty. Zgodnie z warunkami wynikającymi z ustawy część straty została pokryta funduszami własnymi Banku. Jednocześnie podwyższony został jego kapitał zakładowy w drodze emisji akcji – objętych głównie przez banki spółdzielcze – o łącznej wartości 35.000,0 tys. zł. Ostateczna wersja programu postępowania naprawczego będącego podstawą udzielonej przez Fundusz pomocy została zaakceptowana przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 23 lutego 2004 roku.

W 2004 roku z wnioskiem o udzielenie pomocy finansowej, w związku z planowanym przejęciem Banku Przemysłowego SA znajdującego się w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności, wystąpił do Funduszu Getin Bank SA. Na wniosek banku przejmującego, z powodu rozbieżności w ocenie poziomu straty, we wrześniu 2004 roku przeprowadzono w banku przejmowanym badanie sprawozdania finansowego na dzień 31 sierpnia 2004 roku. W oparciu o wyniki audytu, w listopadzie 2004 roku Getin Bank SA opracował program restrukturyzacji Banku Przemysłowego SA uwzględniający pomoc z BFG w kwocie 447.000,0 tys. zł. Program ten został zaakceptowany przez Komisję Nadzoru Bankowego w dniu 6 grudnia 2004 roku, zaś w dniu 9 grudnia 2004 roku Rada BFG pozytywnie zaopiniowała wniosek w sprawie udzielenia Getin Bankowi SA pożyczki na przejęcie Banku Przemysłowego SA. W dniu 13 grudnia 2004 roku Getin Bank SA objął, na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Bankowego, zarząd majątkiem Banku Przemysłowego SA. Przejęcie nastąpiło w dniu 27 grudnia 2004 roku. Na dzień przejęcia fundusze własne Banku Przemysłowego SA zostały wykorzystane na pokrycie części strat bilansowych, zatem zostały spełnione warunki niezbędne dla udzielenia pomocy finansowej przez BFG³⁾.

³⁾ Pożyczka dla Getin Banku SA została wypłacona w styczniu 2005 r., po udokumentowaniu zgromadzenia środków niezbędnych dla przeprowadzenia operacji dokapitalizowania Getin Banku SA umożliwiającego zniwelowanie negatywnych skutków przejęcia Banku Przemysłowego SA.

W 2004 roku 7 banków spółdzielczych i 6 banków komercyjnych dokonało całkowitej spłaty pożyczek, które udzielone zostały w łącznej kwocie 443.755,0 tys. zł w latach poprzednich. Jeden z nich (Deutsche Bank PBC SA) dokonał w 2004 roku przedterminowej spłaty dwóch pożyczek w związku z wcześniejszym zakończeniem realizacji programu postępowania naprawczego.

Na 31 grudnia 2004 roku nie było nowych wniosków o udzielenie pomocy finansowej.

III. POŻYCZKI Z FUNDUSZU RESTRUKTURYZACJI BANKÓW SPÓŁDZIELCZYCH

1. Cele i zasady udzielania pomocy

Na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, Bankowy Fundusz Gwarancyjny kontynuował działania polegające na udzielaniu pomocy finansowej na procesy łączeniowe banków spółdzielczych, których źródłem finansowania był utworzony w 2001 roku fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych.

Zgodnie z tą ustawą, BFG otrzymał środki w wysokości 123.409,7 tys. zł z przeznaczeniem na wsparcie procesów łączeniowych w sektorze banków spółdzielczych i na związane z tym przedsięwzięcia inwestycyjne, w szczególności na ujednoczenie:

- ❖ programów i sprzętu informatycznego,
- ❖ technologii bankowej,
- ❖ procedur finansowo-księgowych,
- ❖ oferty produktowej i usług bankowych,
- ❖ a także na nabycie akcji banku zrzeszającego.

Pomoc finansowa z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych była udzielana wyłącznie tym bankom spółdzielczym, które dokonały połączenia z innymi bankami, licząc od daty określonej na 3 lata przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. po 28 stycznia 1998 roku), lub dokonały nabycia akcji banków zrzeszających w okresie 3 lat od dnia obowiązywania ustawy (tj. przed 28 stycznia 2004 roku), oraz spełniały kryterium wypłacalności i posiadały zdolność do spłaty zaciągniętych pożyczek.

2. Warunki udzielania pomocy

Rada Funduszu – zgodnie z delegacją wynikającą z art. 36 ust. 1 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz § 16 statutu BFG – określiła formy, tryb oraz szczegółowe warunki udzielania pomocy finansowej z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

Warunki udzielania pomocy na wsparcie procesów łączeniowych i realizację inwestycji oraz na nabycie akcji banku zrzeszającego w 2004 roku przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Warunki udzielania pomocy finansowej z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych w 2004 r.

Warunki udzielania pomocy:	Cel pomocy:	
	na wsparcie procesów łączeniowych i realizację inwestycji	na nabycie akcji banku zrzeszającego
● oprocentowanie pożyczki w skali roku	0,1 stopy redyskonta weksli określonej przez Radę Polityki Pieniężnej	0,05 stopy redyskonta weksli określonej przez Radę Polityki Pieniężnej
● prowizja	0,1% kwoty pożyczki, potrącana z kwoty pożyczki	
● okres korzystania z pożyczki	maksymalnie 5 lat	
● karencja w spłacie kapitału	maksymalnie 2 lata	
● wypłata pożyczki	jednorazowo	
● spłata odsetek	kwartalnie	
● spłata kapitału	w ratach półrocznych	

W 2004 roku nastąpiła zmiana warunków udzielania pożyczek na wsparcie procesów łączeniowych, polegająca na wydłużeniu okresu korzystania z pomocy z 3 do 5 lat oraz wprowadzeniu karencji w spłacie kapitału. Wprowadzona zmiana spełniła postulaty środowiska banków spółdzielczych. Umożliwiła bankom już korzystającym z pomocy występowanie z wnioskami o wydłużenie okresu korzystania i zawieszenie spłaty rat kapitałowych. Natomiast pomoc na nabycie akcji banku zrzeszającego udzielana była w 2004 roku na takich samych warunkach jak w 2003 roku.

3. Decyzje w sprawie wniosków o udzielenie pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych

W 2004 roku wnioski banków spółdzielczych o udzielenie pomocy z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych dotyczyły pożyczek zarówno na wsparcie procesów łączeniowych i realizację związanych z nimi inwestycji, jak również na zakup akcji banków zrzeszających. Dodatkowo banki korzystające już z pomocy występowały z wnioskami o wydłużenie okresu korzystania i zastosowanie karencji w spłacie kapitału.

Zgodnie z uchwałą Rady BFG nr 15/2001, banki ubiegające się o pożyczkę na wsparcie procesów łączeniowych przedkładały projekcje kształtowania się sytuacji ekonomiczno-finansowej w okresie korzystania z pomocy, oraz dokumenty świadczące o poniesionych lub planowanych kosztach/nakładach związanych z procesami łączeniowymi. W przypadku wniosków o udzielenie pomocy finansowej na zakup akcji banku zrzeszającego banki, oprócz prognoz finansowych, składały dokumenty potwierdzające nabycie akcji.

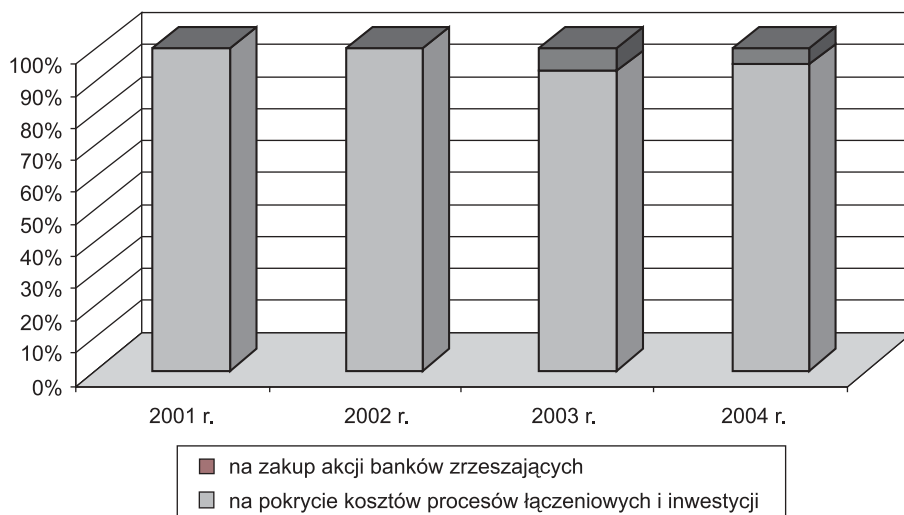
Fundusz dokonywał – w oparciu o wypracowane jednolite kryteria – oceny wypłacalności banków oraz ich zdolności do spłaty pożyczki wraz z odsetkami. Ponadto w odniesieniu do wniosków dotyczących pożyczek na procesy łączeniowe analizowano zgodność poniesionych bądź planowanych kosztów i nakładów z celami określonymi w ustawie o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W 2004 roku z wnioskami o udzielenie pomocy finansowej z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych wystąpiło 41 banków na łączną kwotę 79.973,9 tys. zł. Biorąc pod uwagę weryfikację kosztów i nakładów oraz fakt, iż na przełomie lat 2003/2004 część wniosków znajdowała się w fazie rozpatrywania, do końca 2004 roku, Zarząd Funduszu podjął uchwały o udzieleniu 60 pożyczek na łączną kwotę 70.190,7 tys. zł, z tego:

- ❖ 27 pożyczek na wsparcie procesów łączeniowych i realizację inwestycji – na kwotę 54.453,0 tys. zł,
- ❖ 13 pożyczek bankom korzystającym już z pomocy finansowej udzielonej w latach poprzednich, w związku z poniesieniem przez nie dodatkowych nakładów na inwestycje nieprzewidziane we wcześniejszych wnioskach – na kwotę 12.141,0 tys. zł,
- ❖ 20 pożyczek na nabycie akcji banków zrzeszających na kwotę 3.596,7 tys. złotych.

W latach 2001–2004 Bankowy Fundusz Gwarancyjny udzielił pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych 139 bankom na ogólną

Wykres 1. Wypłaty pożyczek z FRBS w latach 2001–2004

kwotę 213.585,5 tys. zł, z tego na wsparcie procesów łączeniowych i realizację inwestycji 207.246,0 tys. zł, a na nabycie akcji banków zrzeszających 6.339,5 tys. zł.

Środki pomocy udzielonej na wsparcie procesów łączeniowych zostały przeznaczone na:

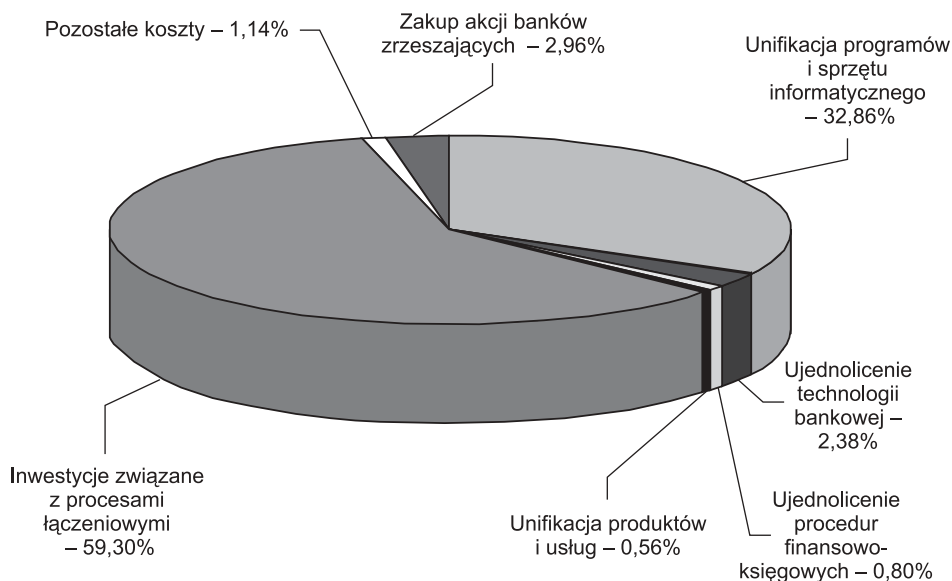
❖ unifikację programów i sprzętu informatycznego	70.185,4 tys. zł,
❖ ujednoczenie technologii bankowej	5.074,3 tys. zł,
❖ ujednoczenie procedur finansowo-księgowych	1.701,1 tys. zł,
❖ unifikację oferty produktowej i usług bankowych	1.185,4 tys. zł,
❖ inwestycje związane z procesami łączeniowymi ⁴⁾	126.657,2 tys. zł,
❖ pokrycie pozostałych kosztów	2.442,6 tys. zł.

W 2004 roku, wobec wystąpień 23 banków spółdzielczych, Fundusz wydłużył okres korzystania z pomocy oraz zastosował karencję w spłacie kapitału. Wprowadzenie karencji spowodowało okresowe zmniejszenie kwoty spłat rat kapitałowych, zasilających fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych.

W 2004 roku 56 banków spółdzielczych dokonało całkowitej spłaty pożyczek udzielonych w latach poprzednich w łącznej wysokości 77.374 tys. zł.

⁴⁾ Obejmowały one budowę, remonty i modernizację placówek bankowych.

Wykres 2. Przeznaczenie pożyczek z FRBS (w %) w 2004 r.

IV. SYSTEM GROMADZENIA I ANALIZY INFORMACJI O BANKACH

1. Gromadzenie informacji

Podstawowym źródłem informacji o bankach są sprawozdania finansowe, które Bankowy Fundusz Gwarancyjny otrzymuje od Narodowego Banku Polskiego na mocy ustawy o BFG oraz porozumienia z NBP, zawartego w dniu 27 maja 1997 roku. Banki korzystające z pomocy finansowej BFG przesyłają – zgodnie z umowami pożyczek – sprawozdania finansowe bezpośrednio do Funduszu.

W 2004 roku podjęto prace nad nowelizacją porozumienia między BFG a NBP⁵⁾. Zgodnie z nowym porozumieniem rozszerzeniu ulegnie zakres informacji otrzymywanych przez BFG oraz wprowadzone zostaną procedury

⁵⁾ W dniu 31 stycznia 2005 r. zostało podpisane nowe porozumienie między BFG a NBP o wymianie informacji.

aktualizacji danych. Poza tzw. publikacyjnymi danymi sprawozdawczymi banków, Fundusz będzie również otrzymywać:

- ❖ informacje na temat kierownictw i rad nadzorczych banków oraz głównych udziałowców, które nie podlegają ochronie na mocy ustawy o ochronie danych osobowych,
- ❖ sprawozdania skonsolidowane holdingów, w których banki są podmiotami dominującymi,
- ❖ informacje dotyczące naliczania przez banki rezerwy obowiązkowej.

Zakres podmiotowy informacji zostanie rozszerzony o oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych.

Kolejne źródło stanowią informacje przekazywane Funduszowi bezpośrednio przez banki na podstawie zarządzenia nr 19/2002 Prezesa NBP z dnia 11 grudnia 2002 roku w sprawie zakresu informacji przekazywanych przez banki do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego⁶⁾. Ich uzupełnieniem są uzyskiwane przez BFG informacje pozasprawozdawcze.

2. Ocena sytuacji sektora bankowego

Dane sprawozdawcze banków oraz informacje pozasprawozdawcze są wykorzystywane przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny do monitorowania i analizowania sytuacji sektora bankowego, w tym odrębnie sektora banków komercyjnych i spółdzielczych, a także poszczególnych banków. Podstawowym celem tych prac jest ustalenie, czy w sektorze nie występuje zagrożenie wypłacalności określonych banków, które wymagałoby podjęcia przez Fundusz oraz inne instytucje w ramach sieci bezpieczeństwa finansowego, a zwłaszcza Komisję Nadzoru Bankowego, odpowiednich działań.

BFG wypracował własną metodykę oceny sytuacji banków i generowanych zagrożeń dla bezpieczeństwa zgromadzonych w nich depozytów. Na podstawie analizy wskaźników obejmujących wszystkie sfery działalności banków oraz uzupełniając ją o informacje pozasprawozdawcze, BFG nadaje bankom indywidualną ocenę (tzw. rating). W zależności od ratingu banki są kwalifikowane do grupy o wysokim, średnim albo niskim stopniu zagrożenia bezpieczeństwa depozytów. W ten sposób powstaje tzw. macierz (mapa) zagrożeń, która dostarcza szybkiej informacji o sytuacji każdego banku oraz o poziomie generowanego ryzyka w sektorze bankowym. Banki, których ry-

⁶⁾ W 2005 r. przewiduje się nowelizację zarządzenia.

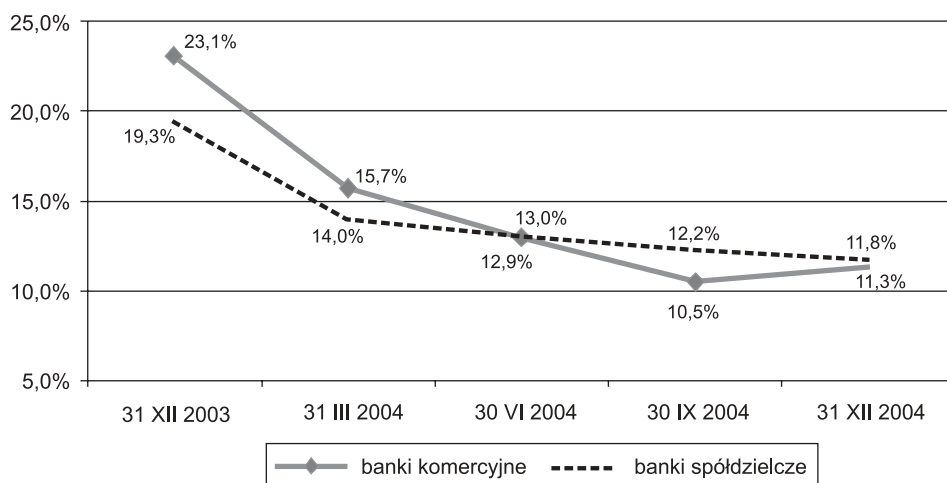
zyko niewypłacalności ocenia się jako wysokie, podlegają pogłębionej ocenie mającej na celu identyfikację źródeł powstałego zagrożenia.

Analiza danych sprawozdawczych wszystkich banków pozwala na ocenę bezpieczeństwa całego sektora bankowego. Syntetyczny wynik tej oceny prezentowany jest w postaci tzw. indeksu zagrożenia⁷⁾. Zmiany poziomu indeksu odzwierciedlają zmiany oceny bezpieczeństwa sektora.

Zmiany sytuacji w sektorze bankowym są monitorowane również przy pomocy obserwacji położenia banków w macierzy zagrożeń w kolejnych okresach sprawozdawczych (tzw. macierzy migracji).

W ciągu 2004 roku zarówno indeks, jak i kierunki migracji banków w macierzy ulegały poprawie, tj. przeważało przemieszczanie się banków z grup o wyższym do grup o niższym stopniu zagrożenia. Na wykresie 3 zamieszczono poziomy indeksów w sektorze banków komercyjnych i spółdzielczych w cyklu kwartalnym od końca 2003 do końca 2004 roku.

Wykres 3. Indeks zagrożenia dla sektorów banków komercyjnych i spółdzielczych w okresie grudzień 2003 r.–grudzień 2004 r.

⁷⁾ Indeks zagrożenia prezentuje łączną, standaryzowaną ocenę efektywności, wypłacalności, jakości aktywów oraz jakości zobowiązań pozabilansowych udzielonych, ważoną udziałem każdego banku w depozytach sektora bankowego. Indeks zagrożenia liczony jest odrębnie dla banków komercyjnych i spółdzielczych. Jest on prezentowany w skali od 0 (brak zagrożenia) do 100% (maksymalne zagrożenie).

W ciągu 2004 roku sytuacja sektora banków komercyjnych zdecydowanie się poprawiła. W grudniu 2003 roku indeks zagrożenia przekraczał wartość 15%, będącą górnym progiem zagrożenia niskiego. Pod koniec 2004 roku poziom indeksu spadł i wynosił nieco powyżej 11%.

Podobne tendencje wystąpiły w sektorze banków spółdzielczych. Pod koniec 2003 oraz w pierwszym kwartale 2004 roku poziom indeksu zagrożenia w sektorze banków spółdzielczych był niższy w porównaniu z sektorem banków komercyjnych. W połowie oraz na koniec roku poziomy indeksu w obu sektorach niemal wyrównały się, wskazując na niski stopień zagrożenia.

Analiza procesów migracji w sektorze banków komercyjnych pokazuje, iż w ciągu 2004 roku liczba banków o wysokim stopniu zagrożenia znacznie się zmniejszyła (z 11 do 6), chociaż wzrosła liczba banków o stopniu średnim (z 6 do 8). W sumie 8 banków poprawiło swą sytuację, natomiast 2 pogorszyły.

W przypadku sektora banków spółdzielczych rozkład ze względu na stopień zagrożenia jest zasadniczo różny w porównaniu z bankami komercyjnymi. Przede wszystkim niewielki jest udział banków będących w grupach o średnim i wysokim zagrożeniu: w grudniu 2004 roku wynosił on 3,7%, podczas gdy w sektorze banków komercyjnych 25,5%. Znaczy to, że różnice pod względem sytuacji ekonomiczno-finansowej w sektorze banków spółdzielczych są mniejsze.

W 2004 roku liczba banków spółdzielczych o wysokim stopniu zagrożenia silnie się zmniejszyła (z 8 do 2), podobnie jak liczba banków o zagrożeniu średnim (z 48 do 20).

Wykorzystując wnioski z analiz dotyczących sytuacji sektora bankowego Fundusz opracował prognozę wielkości i struktury depozytów, aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem w sektorze bankowym oraz wielkości zobowiązań gwarancyjnych BFG. W oparciu o tę prognozę rozpoczęto prace nad strategią długookresowej akumulacji środków finansowych, przy założonej ich relacji do zobowiązań gwarancyjnych BFG wynikających z wielkości depozytów w sektorze bankowym, uwzględniającą jednocześnie niski poziom obciążenia banków kosztami finansowania systemu gwarantowania. Taką politykę prowadzą fundusze gwarancyjne, m.in. w niektórych krajach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych.

Na podstawie przedstawionych analiz i ocen Rada BFG ustaliła stawki tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych oraz opłaty rocznej na 2005 rok.

3. Monitorowanie sytuacji banków korzystających z pomocy finansowej BFG

Na koniec 2004 roku monitorowaniem było objętych 596 banków spółdzielczych i 57 banków komercyjnych.

Spośród banków monitorowanych 106 korzystało z pomocy finansowej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Tabela 3. Liczba monitorowanych banków korzystających z pomocy finansowej BFG na koniec 2004 r.

Liczba monitorowanych banków	Korzystające z pomocy:		
	z funduszu pomocowego	z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych	z obu funduszy
Banki komercyjne	17	–	–
Banki spółdzielcze	5	83	1
Razem	22	83	1

Monitorowanie banków korzystających z pożyczek z funduszu pomocowego obejmowało ocenę:

- ❖ sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- ❖ realizacji programów postępowania naprawczego,
- ❖ ryzyka związanego z udzielonymi bankom pożyczkami.

Monitorowanie banków korzystających z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych dotyczyło oceny:

- ❖ realizacji prognoz finansowych,
- ❖ wypłacalności,
- ❖ zdolności do spłaty pożyczki,
- ❖ celowości wykorzystania pożyczek – w tych bankach, które otrzymały pomoc na sfinansowanie planowanych nakładów,
- ❖ zgodności uchwał zebrań przedstawicieli podejmowanych w sprawie podziału nadwyżek bilansowych z treścią art. 36 ust. 2 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz zobowiązaniami wynikającymi z umów pożyczek.

W przypadku zidentyfikowania zagrożeń lub stwierdzenia nieprawidłowości w realizacji przez banki zobowiązań wynikających z zawartych umów

pożyczek formułowano zalecenia podjęcia przez zarządy działań korygujących. Organizowano również spotkania z przedstawicielami banków w celu omówienia ich sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Niektóre banki występowały z propozycjami aktualizacji programów postępowania naprawczego oraz programów restrukturyzacji bądź łączenia. W 2004 roku dokonano analizy i oceny projektów zmian programów naprawczych przedstawionych przez 9 banków korzystających z pożyczek udzielonych z funduszu pomocowego. Dokonując oceny, Fundusz badał realność osiągnięcia podstawowych celów procesów sanacyjnych na podstawie przyjętych przez banki założeń oraz współudział właścicieli w ich realizacji. Wyniki analiz oraz opinie Funduszu na temat przedkładanych projektów były przekazywane bankom oraz Generalnemu Inspektoratowi Nadzoru Bankowego.

Fundusz dokonał również analizy korekt prognoz finansowych przedstawionych przez 31 banków korzystających z pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. Główną przyczyną aktualizacji tych prognoz była konieczność weryfikacji założeń makroekonomicznych przyjętych na etapie wnioskowania o pożyczki. W żadnym z banków korzystających z pomocy z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych nie stwierdzono zagrożenia wypłacalności.

V. KONTROLA WYKORZYSTANIA POMOCY FINANSOWEJ BFG

1. Kontrole bezpośrednie w bankach

Tabela 4. Kontrole bezpośrednie w bankach korzystających z pomocy BFG w 2004 r.

Liczba kontroli	Banki korzystające z pomocy:		
	z funduszu pomocowego	z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych	z obu funduszy
Banki komercyjne	4	–	–
Banki spółdzielcze	2	31	2
Razem	6	31	2

W 2004 roku przeprowadzono 39 kontroli bezpośrednich w bankach korzystających z pomocy BFG.

Kontrole bezpośrednie przeprowadzono zgodnie z harmonogramami kontroli (rocznym i kwartalnymi), uwzględniając kryterium częstotliwości wykonywania kontroli w bankach korzystających z pomocy finansowej Funduszu, a także uwzględniając wnioski wynikające z dokonywanych okresowo analiz i ocen sytuacji ekonomiczno-finansowej banków oraz realizacji programów postępowania naprawczego lub prognoz finansowych.

1.1. Zakres przeprowadzonych kontroli

Zgodnie z przepisami ustawy o BFG i Statutu Funduszu oraz zapisami umów pożyczek zakres kontroli bezpośrednich w bankach korzystających z pożyczek z funduszu pomocowego obejmował ocenę:

- ❖ zgodności wykorzystania środków pomocowych z celami ustawowymi oraz celami określonymi w umowach pożyczek,
- ❖ efektywności wykorzystania środków pomocowych,
- ❖ realizacji programów postępowania naprawczego lub restrukturyzacji przejętych banków,
- ❖ sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, w tym kształtowania się podstawowych wskaźników ekonomicznych na tle średnich sektora banków spółdzielczych lub komercyjnych,
- ❖ realizacji zobowiązań wynikających z umów pożyczek.

W bankach korzystających z pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych kontrole dotyczyły oceny:

- ❖ zgodności wykorzystania środków z ustawą o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających,
- ❖ wypłacalności banków,
- ❖ zagrożenia spłaty pożyczek,
- ❖ realizacji prognoz finansowych przedstawionych przez banki na etapie wnioskowania o udzielenie pożyczki,
- ❖ realizacji zobowiązań wynikających z umów pożyczek.

W bankach tych analizowano także efektywność przeprowadzonych procesów łączeniowych.

We wszystkich kontrolowanych bankach oceniano:

- ❖ funkcjonowanie systemów informacji zarządczej,
- ❖ organizację i sprawność działania kontroli wewnętrznej,

- ❖ postanowienia zawarte w statutach oraz podstawowe regulacje wewnętrzne i ich zgodność z obowiązującymi przepisami prawa,
- ❖ realizację zobowiązania wynikającego z art. 26 ustawy o BFG w zakresie lokowania aktywów stanowiących pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych,
- ❖ realizację postanowień zawartych w art. 111 ustawy Prawo bankowe oraz art. 38^b ustawy o BFG, tj.:
 - zobowiązania dotyczące informowania klientów banku o jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
 - obowiązku informowania klientów o uczestnictwie banku w systemie gwarantowania depozytów i zasadach jego funkcjonowania.

W przypadku przeprowadzania kolejnej kontroli dokonywano szczegółowej oceny realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez Fundusz.

Zalecenia pokontrolne przekazywane były zarządom banków oraz radom nadzorczym, a w odniesieniu do banków spółdzielczych również bankom zrzeszającym, a także – w przypadku stwierdzenia istotnych nieprawidłowości – Generalnemu Inspektorowi Nadzoru Bankowego.

1.2. Wyniki kontroli

We wszystkich kontrolowanych bankach korzystających z pożyczek z funduszu pomocowego stwierdzono, iż otrzymane środki były wykorzystywane i zabezpieczone zgodnie z postanowieniami zawartymi w umowach pożyczek. W większości przypadków odnotowano pozytywne wyniki realizacji programów postępowania naprawczego.

W przypadku banków, które korzystają z pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych, nie zgłoszono zastrzeżeń do sposobu wykorzystania pożyczek oraz nie odnotowano zagrożenia spłaty zobowiązań wobec Funduszu.

Wnioski z kontroli bezpośrednich pozwoliły na stwierdzenie, iż przeprowadzone procesy łączeniowe umożliwiły bankom:

- ❖ spełnienie kryteriów określonych w art. 172 ustawy Prawo bankowe w zakresie wymogów kapitałowych,
- ❖ zwiększenie bezpieczeństwa ich funkcjonowania, w tym unowocześnienie stosowanych systemów informatycznych,
- ❖ rozszerzenie skali działania oraz oferty produktowej,
- ❖ poprawę warunków pracy i obsługi klientów.

Zidentyfikowane w toku kontroli problemy znalazły swoje odzwierciedlenie w formułowanych zaleceniach pokontrolnych. Dotyczyły one zwłaszcza konieczności ograniczania ryzyka kredytowego, zwiększenia dyscypliny ponoszonych kosztów oraz poprawy efektywności działania. Zwracano również uwagę na potrzebę dostosowania regulacji wewnętrznych do obowiązujących przepisów prawa oraz do stanu faktycznie istniejącego po przeprowadzonym procesie łączeniowym. Formułowano także wnioski dotyczące poprawy jakości zarządzania bankiem oraz podniesienia poziomu skuteczności funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

W trakcie przeprowadzonych kontroli bezpośrednich stwierdzono jednocześnie, iż wszystkie kontrolowane banki:

- ❖ przestrzegają przepisów art. 26 ustawy o BFG w zakresie lokowania aktywów stanowiących pokrycie funduszy ochrony środków gwarantowanych,
- ❖ wypełniają obowiązki wynikające z przepisów art. 38^b ustawy o BFG oraz art. 111 ustawy Prawo bankowe w zakresie informowania i udostępniania klientom określonych informacji dotyczących banku.

2. Wykonywanie funkcji kuratora

Bankowy Fundusz Gwarancyjny, na mocy decyzji Komisji Nadzoru Bankowego, sprawował w 2004 roku funkcję kuratora nadzorującego realizację programów postępowania naprawczego w 5 bankach, którym udzielił pomocy finansowej, w tym:

- ❖ w 4 bankach spółdzielczych,
- ❖ w Banku Polskiej Spółdzielczości SA.

W 2004 roku wszystkie banki spółdzielcze, w których Fundusz był kuratorem, dokonały spłaty pożyczek i Komisja Nadzoru Bankowego odwołała BFG z funkcji kuratora nadzorującego realizację przez nie programów postępowania naprawczego. Każdorazowo, w związku z zakończeniem pełnienia funkcji, zostało opracowane i przesłane do KNB sprawozdanie końcowe z działalności kuratora.

Kurator stwierdził, iż 3 banki spółdzielcze osiągnęły podstawowe cele założone w programach, a ich sytuację ekonomiczno-finansową ocenić należy jako stabilną. W przypadku czwartego banku spółdzielczego, wobec kontynuowania realizacji programu postępowania naprawczego (po spłaceniu pożyczki) przy jednocześnie występującym wysokim poziomie ryzyka kredytowego, stwierdzono, iż nie zostały całkowicie wyeliminowane przyczyny

powstania w tym banku stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności. W związku z powyższym rekomendowano Komisji Nadzoru Bankowego ustanowienie kuratora w celu nadzoru nad dalszą realizacją programu postępowania naprawczego przez bank.

Zadania Funduszu jako kuratora skoncentrowane były na dokonywaniu systematycznych ocen postępów w realizacji programów postępowania naprawczego oraz analiz poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej banków.

W 2004 roku nie zaistniały okoliczności obligujące kuratora do wyrażenia sprzeciwu wobec decyzji podjętych przez zarządy lub rady nadzorcze banków, a także do zaskarżenia uchwał podjętych przez zebrania przedstawicieli.

Wyniki pracy kuratora przedstawiane były w kwartalnych sprawozdaniach z działalności, przesyłanych do Komisji Nadzoru Bankowego. Były one także przedmiotem analiz i ocen Rady Funduszu.

VI. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI KRAJOWYMI

1. Współpraca dotycząca sektora bankowego

Współpraca Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z Parlamentem, Rządem, Najwyższą Izbą Kontroli oraz Narodowym Bankiem Polskim została zinstytucjonalizowana w ustawie o BFG, jak też w innych aktach normatywnych. Prezes Zarządu Funduszu jest z mocy ustawy o Narodowym Banku Polskim członkiem Komisji Nadzoru Bankowego.

W ramach współpracy Bankowy Fundusz Gwarancyjny i Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego – będący organem wykonawczym KNB – wymieniały informacje dotyczące potencjalnych zagrożeń w sektorze bankowym. Informacje te zostały wykorzystane podczas ustalania stawki tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych i stawki obowiązkowej opłaty rocznej w 2005 roku.

W dniu 9 grudnia odbyło się spotkanie członków Rady i Zarządu BFG z Prezesem i Pierwszym Zastępcą Prezesa NBP poświęcone omówieniu sytuacji sektora bankowego po trzech kwartałach 2004 roku oraz długookresowej strategii gromadzenia środków przez Fundusz.

Ponadto w Biurze Funduszu zorganizowano spotkania z przedstawicielami zarządów banków korzystających z pomocy finansowej BFG, poświęcone – w większości – omówieniu problemów występujących w trakcie realizacji programów postępowania naprawczego.

Przedstawiciele Funduszu wielokrotnie uczestniczyli w spotkaniach w Generalnym Inspektoracie Nadzoru Bankowego dotyczących omówienia programu postępowania naprawczego Banku Polskiej Spółdzielczości SA oraz złożonego przez Getin Bank SA programu restrukturyzacji przejmowanego Banku Przemysłowego SA.

Fundusz pozostawał w stałych kontaktach z bankami zrzeszającymi, informując je o decyzjach w sprawie udzielenia pomocy finansowej bankom spółdzielczym należącym do zrzeszenia oraz zasięgając opinii o planowanych przedsięwzięciach i kadrze zarządzającej bankami występującymi o pomoc finansową BFG.

Ponadto w 2004 roku odbyły się spotkania z przedstawicielami 22 banków zainteresowanych uzyskaniem pomocy finansowej Funduszu.

W drugiej połowie 2004 roku w siedzibie Funduszu zorganizowano spotkanie z przedstawicielami sektora bankowego z udziałem przedstawicieli Związku Banków Polskich oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych w sprawie projektowanej wysokości stawki tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych oraz stawki obowiązkowej opłaty rocznej na 2005 rok.

2. Współpraca w zakresie legislacji

Pracownicy Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przygotowali uwagi oraz uczestniczyli w konferencjach uzgodnieniowych w sprawie projektów następujących ustaw i aktów wykonawczych:

❖ ustaw:

- o Funduszu Gwarancji Unijnych⁸⁾ i zmianie niektórych innych ustaw,
- o niektórych zabezpieczeniach finansowych,
- o zmianie ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów;

❖ dwunastu aktów wykonawczych (Ministra Finansów, Rady Ministrów) do ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi;

❖ siedmiu aktów wykonawczych do ustawy z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Brali także udział w opiniowaniu szeregu rozporządzeń Rady Ministrów, Ministra Finansów oraz Ministra Sprawiedliwości.

⁸⁾ Ostatecznie uchwalona ustawa nosi nazwę: ustawa o Funduszu Poręczeń Unijnych.

Ponadto wydano opinię w sprawie Konwencji Haskiej o prawie właściwym do wykonywania niektórych praw z papierów wartościowych przechowywanych przez pośrednika finansowego oraz do uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz innych norm dopuszczalności ryzyka w działalności banków.

Opracowano i uzgodniono z Narodowym Bankiem Polskim wzór umowy zastawu finansowego zawieranej z uczestnikami Rejestru Papierów Wartościowych, prowadzonego przez NBP. Uzgodniono również aneks do umowy dotyczącej zasad i trybu współpracy w zakresie ustanawiania na rzecz BFG zastawu na obligacjach skarbowych i obligacjach NBP rejestrowanych w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych SA.

Ponadto przekazano Ministerstwu Finansów:

- ❖ wstępną opinię Funduszu dotyczącą zakresu przygotowań do przeglądu Dyrektywy 94/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. dotyczącej systemów gwarantowania środków pieniężnych;
- ❖ analizę prawną orzeczenia Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 października 2004 r. w sprawie C-222/02 dotyczącej możliwości dochodzenia odszkodowania za szkodę wynikłą ze złego nadzorowania prowadzonego nad instytucjami kredytowymi w kontekście Dyrektywy 94/19/WE.

W 2004 roku kontynuowane były prace nad nowelizacją ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym. Prace te prowadził zespół złożony z przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Związku Banków Polskich i Funduszu.

W toku opracowywania kolejnego projektu nowelizacji ustawy o BFG okazało się, że występują obiektywne przesłanki uzasadniające rezygnację z zamiaru szybkiej przebudowy systemu gwarantowania w drodze nowelizacji ustawy na rzecz przygotowania projektu nowego aktu prawnego, zastępującego dotychczas obowiązujące przepisy. Podjęto prace nad założeniami do nowej ustawy.

VII. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

1. Współpraca z organizacjami międzynarodowymi

W 2004 roku przedstawiciele Funduszu aktywnie uczestniczyli w konferencjach i spotkaniach zorganizowanych przez dwie międzynarodowe organizacje zrzeszające instytucje gwarantujące depozyty – Europejskie Forum

Gwarantów Depozytów (ang. *EFDI*) oraz Międzynarodowe Stowarzyszenie Gwarantów Depozytów (ang. *IADI*).

Tematyka tych spotkań dotyczyła następujących zagadnień:

- ❖ gwarancji depozytów jako elementu stabilizacji sektora bankowego;
- ❖ roli instytucji gwarantowania depozytów w sieci bezpieczeństwa finansowego oraz aspektów transgranicznej działalności banków;
- ❖ zmiany formy organizacyjnej Europejskiego Forum Gwarantów Depozytów;
- ❖ potencjalnego wpływu Nowej Umowy Kapitałowej, tzw. Bazylei II, na instytucje gwarantujące depozyty oraz sektor bankowy.

W sierpniu 2004 roku dobiegła końca kadencja przedstawiciela Funduszu – dr. Tomasza Obala – jako wiceprzewodniczącego EFDI.

2. Współpraca z zagranicznymi instytucjami gwarantowania depozytów

W 2004 roku w siedzibie Funduszu odbyło się seminarium z udziałem przedstawicieli sektora bankowego Ukrainy (m.in. prezesa banku centralnego, przewodniczącego Związku Banków Ukraińskich oraz prezesa Funduszu Gwarantowania Depozytów), poświęcone doświadczeniom BFG w stabilizowaniu sytuacji polskiego sektora bankowego.

W siedzibie Funduszu gościła delegacja z Wietnamu, w skład której weszli przedstawiciele Wietnamskiego Funduszu Gwarancyjnego, Ministerstwa Finansów i Narodowego Banku Wietnamu. Celem wizyty było zapoznanie się z polskim systemem gwarantowania depozytów, a w szczególności ze sposobami eliminowania zagrożenia banków niewypłacalnością.

Przedstawiciele BFG uczestniczyli w uroczystym seminarium zorganizowanym w Pradze z okazji 10-lecia czeskiego Funduszu Gwarantowania Depozytów.

W roku sprawozdawczym pracownicy Bankowego Funduszu Gwarancyjnego utrzymywali również kontakty z europejskimi instytucjami gwarantowania depozytów, m.in. Włoch, Węgier, Cypru, Szwecji i Albanii, odpowiadając na kierowane z ich strony ankiety i pytania dotyczące zasad działania polskiego systemu gwarancyjnego.

VIII. FUNDUSZE I GOSPODARKA FINANSOWA

1. Źródła finansowania

Źródłami finansowania ustawowej działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego wykorzystanymi w 2004 roku były:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz pomocowy;
- 3) fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych;
- 4) dochody z oprocentowania udzielonych bankom pożyczek;
- 5) dochody z oprocentowania papierów wartościowych oraz środków pieniężnych ulokowanych na rachunkach Funduszu prowadzonych przez Narodowy Bank Polski.

Ze zgromadzonych środków Bankowy Fundusz Gwarancyjny finansował:

- 1) gwarantowanie depozytów;
- 2) udzielanie pomocy podmiotom objętym systemem gwarantowania;
- 3) udzielanie pożyczek bankom spółdzielczym na wsparcie procesów łączenia się tych banków;
- 4) koszty funkcjonowania Biura i organów Funduszu.

2. Fundusze

2.1. Fundusz statutowy

Fundusz statutowy – jako fundusz własny – został utworzony na podstawie Statutu BFG w celu zabezpieczenia środków na nabycie rzeczowego majątku trwałego oraz wypłat środków gwarantowanych po wyczerpaniu innych źródeł finansowania tych wypłat, przewidzianych w ustawie o BFG i Statucie.

W drugim kwartale 2004 roku na fundusz statutowy – po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów sprawozdania finansowego BFG za rok 2003 – została przeniesiona część wyniku finansowego za rok 2003 w wysokości 108.179,3 tys. zł.

Stan funduszu statutowego na koniec 2004 roku wynosił 1.171.074,5 tys. złotych.

W celu tworzenia bezpiecznych podstaw finansowych dla prowadzenia działalności statutowej zachodzi potrzeba stałego wzmocnienia funduszy własnych.

2.2. Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Każdy podmiot objęty systemem gwarantowania jest zobowiązany tworzyć fundusz ochrony środków gwarantowanych. Służy on zaspokojeniu roszczeń deponentów w przypadku spełnienia warunków gwarancji przez którykolwiek z banków objętych systemem (tj. w przypadku upadłości banku).

Zgodnie z ustawą o BFG fundusz ochrony środków gwarantowanych w danym roku jest tworzony w wysokości równej iloczynowi stawki procentowej, określonej przez Radę Funduszu i sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. Rada Funduszu w uchwale nr 19/2003 z 20 listopada 2003 roku określiła poziom stawki procentowej na 2004 rok w wysokości 0,25% sumy środków pieniężnych stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej.

Ustalenie przez Radę i Zarząd BFG zapotrzebowania na fundusz ochrony środków gwarantowanych w 2004 roku oparte zostało na przewidywanym stopniu zagrożenia sektora bankowego, wynikającym z ocen sytuacji ekonomiczno-finansowej poszczególnych banków. Jednakże podjęte działania prewencyjne w oparciu o środki z funduszu pomocowego spowodowały, że utworzony przez wszystkie banki fundusz ochrony środków gwarantowanych, wynoszący 826.501,9 tys. zł, nie został wykorzystany.

Należy podkreślić, iż tworzenie przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych nie jest dotkliwe, ponieważ środki stanowiące pokrycie funduszy pozostają w aktywach banków w formie skarbowych papierów wartościowych lub bonów pieniężnych NBP, co przynosi bankom dochody odsetkowe. Do momentu przekazania do BFG środków na wypłaty kwot gwarantowanych fundusze ochrony środków gwarantowanych nie stanowią dla banków obciążenia finansowego, a wpływają jedynie na ograniczenie zakresu dysponowania przez banki nieznaczną częścią środków finansowych.

2.3. Fundusz pomocowy

Fundusz pomocowy – przeznaczony na pomoc w formie pożyczek, gwarancji, poręczeń lub wykup wierzytelności – tworzony jest z obowiązkowych

opłat rocznych, wnoszonych przez wszystkie podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania. Wysokość obowiązującej dany bank opłaty wyliczana jest jako iloczyn stawki ustalonej przez Radę Funduszu oraz stanu aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na określony dzień.

Uchwałą nr 20/2003 z dnia 20 listopada 2003 roku Rada BFG określiła stawki obowiązkowej opłaty rocznej w 2004 roku w wysokości 0,075% dla sumy aktywów bilansowych, gwarancji i poręczeń ważonych ryzykiem oraz 0,0375% dla ważonych ryzykiem zobowiązań pozabilansowych pomniejszych o gwarancje, poręczenia i linie kredytów przyrzeczonych, a ponadto ustaliła, że podstawę naliczenia stanowi stan aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na dzień 31 grudnia 2003 roku.

Stawki obowiązkowej opłaty rocznej zostały obliczone na podstawie przewidywanej skali wystąpienia stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności w bankach oraz ich zapotrzebowania na środki z funduszu pomocowego. W 2004 roku banki wpłaciły 50% opłaty obowiązkowej, a pozostałe 50% Narodowy Bank Polski.

W roku sprawozdawczym z funduszu pomocowego udzielono jednemu bankowi (BPS SA) pożyczki na kwotę 450.000,0 tys. zł. Stanowi to wykorzystanie funduszu w 31,3%. Ten stosunkowo niski współczynnik wykorzystania funduszu pomocowego wynika z faktu przedłużenia się, z przyczyn niezależnych od BFG, procedury rozpatrywania wniosku Getin Banku SA (planowana kwota pożyczki wynosiła 447.000,0 tys. zł).

Tabela 5. Fundusz pomocowy w 2004 r.

Fundusz do dyspozycji		Fundusz wykorzystany		Wskaźnik wykorzystania
tys. zł		tys. zł		%
Razem	1.440.082,7	Razem	450.000,0	31,3
w tym:		w tym:		
● stan na 01.01.2004 roku	888.318,1	● udzielona pomoc	450.000,0	
● wpłaty banków oraz NBP w 2004 roku	186.197,2			
● spłaty pożyczek	365.567,4			

Stan funduszu pomocowego na koniec 2004 roku wynosił 990.082,7 tys. złotych.

2.4. Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych

Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych został utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 roku o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Służy on finansowaniu zadań związanych z udzielaniem pożyczek bankom spółdzielczym na łączenie się oraz realizację inwestycji związanych z tymi łączeniami.

Na utworzony w wysokości 123.409,7 tys. zł fundusz składają się środki wraz z odsetkami pochodzące z następujących źródeł:

- ❖ zlikwidowanego Funduszu Rozwoju Banków Spółdzielczych, prowadzonego przez Bank Gospodarki Żywnościowej SA (w dniu 27 lutego 2001 r. z tego tytułu przekazano do BFG 4.031,0 tys. zł),
- ❖ kwot wypłaconych przez budżet bankom z tytułu obsługi obligacji restrukturyzacyjnych serii D, których część została umorzona z dniem wejścia w życie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (w dniach 25, 26 i 27 kwietnia 2001 r. wpłynęło łącznie 119.378,7 tys. zł).

W roku sprawozdawczym z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych udzielono bankom pożyczek na kwotę 70.190,7 tys. zł. Stanowi to wykorzystanie funduszu w 82,4%.

Tabela 6. Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych w 2004 r.

Fundusz do dyspozycji		Fundusz wykorzystany		Wskaźnik wykorzystania
tys. zł			%	
Razem	85.202,2	Razem	70.190,7	82,4
w tym:		w tym:		
● stan na 01.01.2004 roku	44.593,4	● udzielona pomoc	70.190,7	
● spłaty pożyczek	40.608,8			

Stan funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych na koniec 2004 roku wynosił 15.011,5 tys. zł.

2.5. Fundusz zapasowy

Fundusz zapasowy służy zapewnieniu środków na pokrycie ewentualnych strat bilansowych BFG oraz finansowaniu działalności gwarancyjnej lub

Bezpieczny Bank

pomocowej w przypadku wyczerpania się funduszu ochrony środków gwarantowanych lub funduszu pomocowego.

W drugim kwartale 2004 roku na fundusz zapasowy została przeniesiona część wyniku finansowego za rok 2003 w wysokości 50.000,0 tys. zł. W 2004 roku nie zachodziła potrzeba jego wykorzystywania.

Stan funduszu zapasowego na koniec 2004 roku wynosił 470.000,0 tys. złotych.

3. Bilans BFG

Suma bilansowa na dzień 31 grudnia 2004 roku wyniosła 4.641.430,9 tys. zł. W stosunku do stanu na koniec 2003 roku wzrosła ona o 7,9%.

3.1. Aktywa

Najważniejsze pozycje w aktywach według stanu na 31 grudnia 2004 roku przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Aktywa BFG według stanu na 31 grudnia w 2004 r.

Lp.	Pozycja aktywów	2003	2004	Dynamika
		tys. zł		2003=100%
1.	Środki pieniężne (w kasie i na rachunkach bankowych)	593,9	306.099,4	51.540,6
2.	Papiery wartościowe	2.549.099,7	2.471.344,5	97,0
3.	Należności z tytułu udzielonych pożyczek i naliczonych odsetek	1.679.542,9	1.793.375,8	106,8
4.	Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne	72.709,0	70.611,0	97,1
5.	Rozliczenia międzyokresowe czynne	75,2	0,2	0,3
	Razem aktywa	4.302.020,7	4.641.430,9	107,9

Środki pieniężne znajdujące się w kasie i na rachunkach bankowych wykazane są w bilansie według wartości nominalnej i stanowią 6,6% aktywów ogółem. Wysoki przyrost tej pozycji aktywów na koniec 2004 roku w porównaniu do roku poprzedniego wynikał z wartości lokat terminowych Fundu-

szu w NBP założonych w roku sprawozdawczym (w 2003 roku BFG nie posiadał lokat w NBP)⁹⁾.

W portfelu papierów wartościowych BFG na dzień 31 grudnia 2004 roku występują:

- ❖ bony skarbowe o wartości 1.808.670,0 tys. zł,
- ❖ obligacje skarbowe o wartości 662.674,5 tys. zł.

Papiery wartościowe nabywane są z dyskontem i pozostają w posiadaniu Funduszu do daty wykupu. Dyskonto jest zaliczane do wyniku proporcjonalnie do upływu czasu zgodnie z zasadą memoriałową. Koszt nabycia papierów wartościowych oraz naliczone memoriałowo odsetki odzwierciedlają łącznie aktualną wartość rynkową tych papierów na dzień bilansowy. Wskaźnik udziału tej pozycji w aktywach ogółem wynosi 53,3%.

Należności od banków z tytułu udzielonych pożyczek ujęte są w bilansie BFG według wartości nominalnej powiększonej o odsetki naliczone niezapadłe. Stanowią one 38,6% aktywów ogółem.

Rzeczowy majątek trwały oraz wartości niematerialne i prawne wyceniane są według cen nabycia z uwzględnieniem odpisów amortyzacyjnych (umorzeń), zmniejszających wartość początkową do wartości księgowej netto. W 2004 roku nie dokonywano aktualizacji wartości początkowej rzeczowego majątku trwałego ani jego umorzenia na podstawie odrębnych przepisów. Rzeczowy majątek trwały wraz z wartościami niematerialnymi i prawnymi stanowi 1,5% aktywów.

3.2. Pasywa

Najważniejsze pozycje pasywów według stanu na 31 grudnia 2004 roku zawiera tabela 8.

Fundusze statutowy, pomocowy do wykorzystania, restrukturyzacji banków spółdzielczych do wykorzystania i zapasowy wykazane są w bilansie według wartości nominalnej. Stanowią one odpowiednio 25,2%, 21,3%, 0,3% i 10,1% pasywów ogółem.

Fundusz pomocowy wykorzystany stanowi 36,3%, a restrukturyzacji banków spółdzielczych 2,3% pasywów ogółem. Wartość funduszy odpowiada skali pożyczek udzielonych bankom.

⁹⁾ Stan lokat na koniec 2004 r. był efektem przygotowywania się Funduszu do wypłaty pożyczki w kwocie 447,0 mln zł dla Getin Banku SA.

Bezpieczny Bank

Tabela 8. Pasywa BFG według stanu na 31 grudnia 2004 r.

Lp.	Pozycja pasywów	2003	2004	Dynamika
		tys. zł		2003=100%
1.	Fundusz statutowy	1.062.895,2	1.171.074,5	110,2
2.	Fundusz pomocowy do wykorzystania	888.318,1	990.082,7	111,5
3.	Fundusz pomocowy wykorzystany	1.598.970,3	1.683.402,9	105,3
4.	Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych do wykorzystania	44.593,4	15.011,5	33,7
5.	Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych wykorzystany	78.816,3	108.398,2	137,5
6.	Fundusz zapasowy	420.000,0	470.000,0	111,9
7.	Fundusze specjalne	154,6	110,3	71,4
8.	Zobowiązania	48.237,1	49.888,9	103,4
9.	Dodatni wynik finansowy za rok obrotowy	158.179,3	151.637,2	95,9
10.	Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów oraz rezerwy	1.856,4	1.824,7	98,3
	Razem pasywa	4.302.020,7	4.641.430,9	107,9

Zobowiązania BFG stanowią 1,1% pasywów. Wszystkie rodzaje zobowiązań wykazane są w rocznym sprawozdaniu finansowym według wartości nominalnej, tj. wymagającej zapłaty.

Podział wykazanych w bilansie zobowiązań prezentuje tabela 9.

Tabela 9. Zobowiązania BFG w 2004 r.

Lp.	Rodzaj zobowiązania	2003	2004	Dynamika
		tys. zł		2003=100%
1.	Zobowiązania wobec deponentów w okresie biegu przedawnienia	2.804,8	2.115,3	75,4
2.	Kwoty wyegzekwowane z masy upadłości	43.883,3	46.659,4	106,3
3.	Zobowiązania publiczno-prawne	292,5	268,6	91,8
4.	Wierzyciele różni	1.256,5	845,6	67,3

Z działalności BFG

Rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów (odsetki od pożyczek naliczone niezapadłe) stanowią 0,04% pasywów ogółem.

4. Rachunek zysków i strat

Zgodnie z ustawą o rachunkowości oraz ustalonymi przez Ministra Finansów szczególnymi zasadami rachunkowości Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, wynik finansowy Funduszu obejmuje:

Tabela 10. Rachunek zysków i strat w 2004 r.

Kategoria	2003		2004		Dyna- mika
	w tys. zł	struk- tura w %	w tys. zł	struk- tura w %	2003= 100%
1. Przychody ogółem	177.360,0	100,0	171.049,6	100,0	96,4
w tym:					
● z działalności statutowej	34.500,4	19,5	22.407,1	13,1	65,0
● z tytułu bonów skarbowych	140.201,5	79,1	138.263,7	80,8	98,6
● z tytułu obligacji skarbowych	–	–	8.467,8	5,0	–
● z tytułu bonów pieniężnych	783,8	0,4	162,0	0,1	20,7
● odsetki od rachunków w NBP	1.657,8	0,9	1.323,0	0,8	79,8
● pozostałe przychody	216,5	0,1	426,0	0,2	196,8
2. Koszty ogółem	19.180,7	100,0	19.412,4	100,0	101,2
w tym:					
● usługi obce	3.571,2	18,6	3.452,7	17,8	96,7
● koszty rzeczowe	726,6	3,8	666,5	3,4	91,7
● wynagrodzenia	10.346,4	53,9	10.633,4	54,8	102,8
● narzuty na wynagrodzenia	1.263,2	6,6	1.298,7	6,7	101,3
● amortyzacja	2.540,7	13,3	2.509,5	12,9	98,8
● rezerwy	–	–	150,0	0,8	–
● inne koszty	732,6	3,8	701,6	3,6	95,8
3. Nadwyżka bilansowa	158.179,3		151.637,2		95,9

- ❖ przychody osiągnięte przez Fundusz w danym okresie sprawozdawczym,
- ❖ wynik z operacji finansowych odpowiadający różnicy pomiędzy ceną nabycia a aktualną ceną sprzedaży dłużnych papierów wartościowych,
- ❖ wszystkie zrealizowane w danym okresie sprawozdawczym przychody,
- ❖ wszystkie poniesione i wszystkie przypadające w danym okresie sprawozdawczym koszty działalności.

Rachunek zysków i strat sporządzony, w oparciu o powyższe zasady, wykazuje nadwyżkę bilansową w wysokości 151.637,2 tys. zł. W stosunku do stanu na koniec 2003 roku obniżyła się ona o 4,1%.

Przychody wykazywały tendencję malejącą (o 3,6%), a koszty nieznacznie rosnącą (o 1,2%). Obniżenie przychodów należy przypisać głównie zmniejszeniu (o 35,0%) przychodów odsetkowych z tytułu udzielonych pożyczek, co wynikało z dwóch przyczyn:

- ❖ w 2003 roku jeden bank spłacił pożyczkę w kwocie 450.000,0 tys. zł oprocentowaną w wysokości 0,4 stopy redyskonta weksli, natomiast w 2004 roku inny bank otrzymał pożyczkę w tej samej kwocie, ale jej oprocentowanie wynosiło 0,1 stopy redyskonta – stan zaangażowania środków z funduszu pomocowego nie zmienił się przy silnej redukcji przychodów odsetkowych;
- ❖ pod koniec 2003 roku nastąpiła zmiana warunków korzystania z pomocy w przypadku dwóch banków: w jednym oprocentowanie pożyczki zmniejszyło się z 0,4 do 0,1 stopy redyskonta, a w drugim z 0,2 do 0,1.

Po stronie przychodów tendencję wzrostową wykazywały jedynie pozostałe przychody, na co miało wpływ przedawnienie zobowiązania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego wobec jednego kontrahenta.

IX. WŁADZE I ORGANIZACJA BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

1. Skład osobowy organów Funduszu

Ustawowymi organami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są Rada (11-osobowa) i Zarząd (5-osobowy).

W 2004 roku Rada pracowała w składzie:
Przewodniczący Rady: Władysław Baka

Z działalności BFG

Członkowie Rady: Bartosz Drabikowski (od 9 lutego 2004 r.)
 Janusz Czarzasty
 Wojciech Kwaśniak
 Przemysław Morysiak (do 9 lutego 2004 r.)
 Jacek Osiński
 Stanisław Owsiak (do 18 lutego 2004 r.)
 Ryszard Pazura
 Krzysztof Pietraszkiewicz
 Jan Szambelańczyk
 Ewa Śleszyńska-Charewicz
 Andrzej Wiśniewski
 Grzegorz Wójtowicz (od 18 lutego 2004 r.)

Do dnia 19 kwietnia 2004 roku Zarząd III kadencji pracował w składzie:

Prezes Zarządu: Ewa Kawecka-Włodarczak
Zastępca Prezesa Zarządu: Hanna Krajewska
Członkowie Zarządu: Andrzej Jankowski
 Maria Pawelska
 Marek Pyła

Od dnia 20 kwietnia 2004 roku Zarząd IV kadencji pracuje w składzie:

Prezes Zarządu: Ewa Kawecka-Włodarczak
Zastępca Prezesa Zarządu: Hanna Krajewska
Członkowie Zarządu: Maria Pawelska
 Jerzy W. Pietrewicz
 Marek Pyła

2. Działalność Rady Funduszu

W 2004 roku Rada Funduszu odbyła 14 posiedzeń (załącznik nr 1) i podjęła 31 uchwał (załącznik nr 2), wypełniając w przepisanych terminach zadania określone w ustawie i statucie BFG.

W ramach uprawnień stanowiących Rada Funduszu podjęła uchwały dotyczące ustalenia stawek tworzenia funduszu ochrony środków gwarantowanych i opłaty rocznej na fundusz pomocowy na 2005 rok. Ustalenie stawek Rada poprzedziła pracami analityczno-studialnymi. Poznaniu opinii i poglądów środowiska bankowego służyło również spotkanie Rady i Zarządu BFG z przedstawicielami banków. W trakcie spotkania przedyskutowano

propozycje stawek na tle sytuacji sektora bankowego, prognozowanego zapotrzebowania na środki i kierunków działalności BFG na rzecz umacniania bezpieczeństwa finansowego i stabilności sektora bankowego. Propozycje stawek opłaty rocznej zostały skonsultowane również z Narodowym Bankiem Polskim.

Zgodnie ze statutem Rada zaopiniowała dwa wnioski Zarządu BFG w sprawie udzielenia pożyczki z funduszu pomocowego, w przypadku kiedy kwota pomocy przekraczała równowartość w złotych 6 mln euro. Opinie te dotyczyły: udzielenia pożyczki Bankowi Polskiej Spółdzielczości SA na usunięcie niebezpieczeństwa niewypłacalności oraz pomocy dla Getin Banku SA na przejęcie Banku Przemysłowego SA.

Rada Funduszu zaopiniowała również wniosek Zarządu w sprawie zmiany warunków pożyczki udzielonej BISE SA w związku z przejęciem Banku Cukrownictwa „Cukrobank” SA.

Rada nadzorowała wykonanie zadań związanych z udzielaniem zwrotnej pomocy z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. Szczególną uwagę zwróciła na efekty zmodyfikowanych w roku poprzednim – w konsultacji ze środowiskiem banków spółdzielczych – warunków i procedury udzielania pomocy na finansowanie procesów łączeniowych. Wprowadzone zmiany umożliwiły skoncentrowanie działań wspomagających procesy konsolidacyjne w tym sektorze i pozwoliły na bardziej efektywne wykorzystanie środków tego funduszu.

Rada Funduszu co kwartał analizowała wyniki monitorowania sytuacji finansowej banków korzystających z pomocy BFG. Również co kwartał oceniała realizację statutowego zadania wykonywania kontroli w bankach korzystających z pomocy BFG oraz pełnienia przez Fundusz funkcji kuratora nadzorującego realizację programów postępowania naprawczego przez 5 banków. Na podstawie tych analiz i ocen formułowała wnioski i zalecenia usprawniające działania Funduszu w tych obszarach.

Rada systematycznie oceniała (co kwartał) sytuację w sektorze bankowym, szczególną uwagę poświęcając bankom o pogarszającym się standingu finansowym. Podstawą oceny były analizy i informacje przedstawiane przez Zarząd, a także systematyczne przeglądy prasowe – przedstawiane przez Sekretariat Rady – zawierające opinie o sytuacji i problemach banków, publikowane w prasie. Również istotnym elementem funkcjonowania Rady było zapoznawanie się na każdym posiedzeniu z informacją Zarządu o bieżących problemach działalności Funduszu. Na tej podstawie Rada formułowała wnioski i zalecenia dla Zarządu dotyczące działalności Funduszu.

Sprawując nadzór nad działalnością Funduszu, Rada rozpatrywała kwartalne sprawozdania Zarządu z działalności. Oceniała także – na podstawie kwartalnych informacji Sekretariatu Rady – realizację planu działalności BFG na 2004 rok oraz zaleceń Rady, uściślających zadania ujęte w tym planie.

Rada zapoznawała się z opiniami banków na temat działalności Funduszu i pożądanymi kierunkami jego działalności. Służyły temu robocze spotkania z przedstawicielami banków, organizowane z inicjatywy Funduszu lub przez Związek Banków Polskich, a także informacje przedstawiane Radzie przez jej członków reprezentujących Związek Banków Polskich.

Istotną rolę w wykonywaniu funkcji kontrolno-nadzorczej Rady nad działalnością Funduszu i jego Zarządu spełniały zespoły problemowe, które przygotowywały na posiedzenia Rady projekty opinii i stanowisk w ważniejszych sprawach. Zespół Rady ds. działalności pomocowej m.in. opiniował wnioski Zarządu BFG dotyczące udzielenia pomocy bankom, a także kontrolował przebieg prac w Funduszu w zakresie rozwiązania problemu restrukturyzacji Banku Przemysłowego SA. Zespół Rady ds. gospodarki finansowej m.in. opiniował propozycje podziału nadwyżki bilansowej BFG za rok 2003 oraz założenia, a następnie projekt planu finansowego Funduszu na 2005 rok. Natomiast Zespół Rady ds. prawno-organizacyjnych m.in. opracował opinię w sprawie sposobu podziału nadwyżki bilansowej w bankach korzystających z pomocy z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. W 2004 roku zasadą stało się przedstawianie Radzie opinii o sprawozdaniach kwartalnych Zarządu z działalności BFG przez zespoły problemowe.

Przedmiotem szczególnego zaangażowania Rady były projektowane zmiany w ustawie o BFG, zwłaszcza dotyczące rozszerzenia form działalności pomocowej. W toku dyskusji nad wstępną wersją projektu nowelizacji ustawy o BFG Rada uznała za celowe poinformować Ministra Finansów o biegu dotychczasowych prac nad projektem ustawy i przedstawić pogląd Rady i Zarządu Funduszu o celowości odstąpienia – w świetle istotnych przemian, jakim podlega sektor bankowy w Polsce – od nowelizacji dotychczasowych przepisów na rzecz uchwalenia nowej ustawy o systemie gwarantowania depozytów, określającej kompleksowo funkcje oraz zasady działalności BFG, w dostosowaniu do zmienionych uwarunkowań funkcjonowania sektora bankowego, związanych zwłaszcza z członkostwem Polski w Unii Europejskiej.

W celu naukowo-badawczego wsparcia działalności Funduszu zorganizowano 2 seminaria i wydano 3 numery (w tym podwójny) czasopisma BFG pn. „Bezpieczny Bank”, poświęconego zagadnieniom bezpieczeństwa finansowego i stabilności sektora bankowego oraz umacniania społecznego zaufa-

nia do banków. Zorganizowane w 2004 roku seminaria – z udziałem między innymi przedstawicieli nauki i praktyków bankowych – poświęcone zostały przedyskutowaniu zakresu i kierunków proponowanych zmian ustawy o BFG oraz systemom gwarantowania depozytów w strukturze sieci bezpieczeństwa finansowego. Wyniki seminariów wykorzystane zostaną w toku – zainicjowanych przez Radę – prac analityczno-badawczych nad przygotowaniem założeń projektu nowej ustawy o BFG.

3. Działalność Zarządu Funduszu

W 2004 roku Zarząd BFG odbył łącznie 56 posiedzeń, które były poświęcone głównie:

- ❖ realizacji zadań wynikających z gwarantowania środków pieniężnych,
- ❖ udzielaniu pomocy finansowej bankom i kontroli jej wykorzystania,
- ❖ gromadzeniu i analizowaniu informacji o bankach,
- ❖ unormowaniom prawnym dotyczącym zadań i działalności Funduszu,
- ❖ gospodarce finansowej Funduszu.

Tabela 11. Uchwały Zarządu BFG podjęte w 2004 r.

Liczba posiedzeń Zarządu BFG	56
Liczba podjętych uchwał przez Zarząd FG, w tym:	189
● uchwały dotyczące realizacji gwarancji	14
● uchwały dotyczące działalności pomocowej	96
● uchwały dotyczące kontroli wykorzystania pomocy	44
● uchwały regulujące pozostałe obszary: dotyczące informacji i analiz systemu bankowego, gospodarki finansowej BFG oraz zagadnień organizacyjno-administracyjnych	35

4. Organizacja Biura Funduszu

Bankowy Fundusz Gwarancyjny swoje ustawowe zadania realizuje poprzez Biuro, w którego strukturze wyodrębnionych jest siedem departamentów, stanowisko kontroli wewnętrznej i Sekretariat Rady Funduszu.

Z działalności BFG

Poszczególne komórki organizacyjne wykonują następujące zadania:

- ❖ **Departament Realizacji Gwarancji** wykonuje zadania związane z gwarantowaniem depozytów bankowych, dochodzeniem wierzytelności Funduszu z tytułu przekazania syndykom środków na wypłaty depozytów w upadłych bankach oraz ze współpracą zagraniczną;
- ❖ **Departament Działalności Pomocowej** realizuje zadania związane z udzielaniem pomocy finansowej bankom w sytuacji niebezpieczeństwa niewypłacalności (z funduszu pomocowego) oraz pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych;
- ❖ **Departament Analiz** gromadzi i analizuje informacje dotyczące bieżącej sytuacji banków, sporządza oceny i prognozy rozwoju ich sytuacji w przyszłości, a także realizuje zadania związane z monitorowaniem sytuacji banków, którym Fundusz udzielił pomocy;
- ❖ **Departament Kontroli** realizuje zadania związane z kontrolą sytuacji banków, którym Fundusz udzielił pomocy, oraz z realizacją funkcji kuratora;
- ❖ **Departament Finansowy** realizuje zadania związane z gospodarką finansową, prowadzeniem księgowości oraz rozliczeniami Funduszu;
- ❖ **Departament Prawny** zapewnia obsługę prawną Funduszu, reprezentuje Fundusz w postępowaniach sądowych i administracyjnych oraz przed innymi organami orzekającymi;
- ❖ **Departament Organizacyjny** zapewnia obsługę organizacyjną Zarządu i Biura Funduszu, prowadzi sprawy związane z zatrudnianiem pracowników, organizacją pracy, obsługą administracyjną oraz odpowiada za techniczną, informatyczną, lokalową i materialną infrastrukturę Biura;
- ❖ **Stanowisko Kontroli Wewnętrznej** realizuje zadania związane z badaniem prawidłowości i zgodności działania komórek organizacyjnych Biura Funduszu z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi;
- ❖ **Sekretariat Rady** prowadzi obsługę merytoryczną, organizacyjną oraz techniczną Rady Funduszu w wykonywaniu zadań statutowych.

Ponadto istnieje pięć stałych, międzydepartamentalnych komitetów i zespołów:

- ❖ **Komitet ds. Zarządzania Aktywami**, który kreuje i nadzoruje politykę lokowania wolnych środków finansowych Funduszu;
- ❖ **Komitet ds. Oceny Wniosków Pomocowych**, którego zadaniem jest opiniowanie przygotowywanych przez Departament Działalności Pomo-

cowej wniosków w sprawie udzielenia bankom pomocy finansowej z funduszu pomocowego oraz pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych;

- ❖ **Zespół ds. Systemu Informowania Kierownictwa**, do którego należy opracowywanie, monitorowanie oraz zapewnienie sprawnego funkcjonowania systemu przekazywania informacji kluczowych dla działalności Funduszu pomiędzy komórkami organizacyjnymi;
- ❖ **Zespół ds. Współpracy Zagranicznej**, którego zadaniem jest koordynacja współpracy z zagranicznymi instytucjami gwarantowania depozytów;
- ❖ **Zespół Redakcyjny Witryny Internetowej**, który zapewnia prawidłowe funkcjonowanie witryny internetowej Funduszu.

5. Działalność informacyjno-promocyjna

W 2004 roku:

- ❖ wydrukowano i przekazano do wszystkich banków działających w Polsce foldery informacyjne o systemie gwarantowania depozytów i działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- ❖ opracowano i wydano *Raport roczny BFG za 2003 rok*, który został wysłany do banków działających w Polsce oraz do zagranicznych instytucji gwarantowania depozytów (raport powstał w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej).

W okresie sprawozdawczym podjęte zostały przygotowania do obchodów jubileuszu 10 rocznicy powstania BFG, w ramach których:

- ❖ zorganizowano (wspólnie z ZBP) okolicznościowe, uroczyste spotkanie środowiska bankowego;
- ❖ przygotowano publikację książkową pt. *Systemy gwarantowania depozytów w Polsce i na świecie. Dziesięć lat Bankowego Funduszu Gwarancyjnego*.

X. ZAKOŃCZENIE

Od 1995 roku upadły 94 banki (5 komercyjnych i 89 spółdzielczych), a ostatnia upadłość miała miejsce w 2001 roku. Fundusz wypłacił środki gwarantowane dla 318,7 tys. deponentów w łącznej kwocie 814,2 mln zł. Ponad

Z działalności BFG

3/4 wypłat (76,9%), tj. 626,1 mln zł, sfinansowano z funduszu ochrony środków gwarantowanych, a resztę ze środków płynnych upadłych banków oraz kwot odzyskanych z mas upadłości.

W latach 1995–2004 BFG udzielił z funduszu pomocowego 97 pożyczek (43 pożyczki bankom komercyjnym i 54 bankom spółdzielczym) na łączną kwotę 3.264.252,4 tys. zł.

Tabela 12. Pomoc finansowa udzielona przez BFG w latach 1995–2004

	Wypłaty pożyczek	
	Kwota w tys. zł	Udział w %
Banki komercyjne	2 980 386,42	91,30
● samodzielna sanacja	2 066 000,00	63,29
● przejęcia banków komercyjnych	534 906,42	16,39
● przejęcia banków spółdzielczych	144 480,00	4,43
● zakup akcji	235 000,00	7,20
Banki spółdzielcze	283 866,00	8,70
● samodzielna sanacja	183 050,00	5,61
● procesy łączeniowe	100 816,00	3,09
Ogółem	3 264 252,42	100,00
	Relacja wniesionej opłaty do wypłaconych pożyczek (w podziale na sektory) w %	
Banki komercyjne	56,86	
Banki spółdzielcze	39,19	

Realizując długookresową strategię zmniejszania obciążeń banków, Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego ustaliła:

- ❖ uchwałą nr 26/2004 z dnia 25 listopada 2004 roku stawkę tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych w 2005 roku w wysokości 0,13% dla sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, oraz

Bezpieczny Bank

- ❖ uchwałą nr 25/2004 z dnia 25 listopada 2004 roku obowiązujące w 2005 roku stawki obowiązkowej opłaty rocznej w wysokości 0,05% dla sumy aktywów bilansowych, gwarancji i poręczeń ważonych ryzykiem oraz 0,025% dla sumy zobowiązań pozabilansowych pomniejszonych o gwarancje, poręczenia i linie kredytów przyrzeczonych ważonych ryzykiem, przyjmując, że podstawę naliczenia stanowi stan aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na dzień 31 grudnia 2004 roku. Termin wniesienia opłaty obowiązkowej został określony na dzień 15 marca 2005 roku.

W 2005 roku – wykorzystując doświadczenia z dotychczasowej działalności oraz postęp prac w Komisji Europejskiej nad przeglądem Dyrektywy w sprawie gwarantowania depozytów – Fundusz będzie kontynuował prace nad nową ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym.